

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Protecția temporară - un drept la servicii medicale pentru persoanele refugiate din Ucraina

Protecția temporară - un drept la servicii medicale pentru persoanele refugiate din Ucraina

Persoanele refugiate din Ucraina, care beneficiază de protecție temporară sau sunt în proces de obținere a acesteia, au dreptul la asistență medicală prespitalicească, spitalicească de urgență, primară și specializată de ambulatoriu (examen medical din motive de sănătate publică; stomatologică de urgență și servicii de dializă), în instituțiile medico-sanitare publice din Republica Moldova, conform actelor normative elaborate de Ministerul Sănătății.

Asistență medicală pentru refugiații din Ucraina

Persoanele refugiate din Ucraina care au statut de beneficiari de protecție temporară sau sunt în proces de a obține acest statut (de aici denumite beneficiari de protecție temporară), beneficiază de:

- **asistență medicală urgentă prespitalicească** – se acordă la apelul pacientului, altor persoane sau la cererea lucrătorilor medicali și se asigură în regim continuu, de la locul accidentului sau îmbolnăvirii și în timpul transportării până la transmiterea pacientului instituției medico-sanitare.

În caz de urgență medicală sunați 112.

- **asistență medicală primară** – tot setul de servicii medicale care include activități de profilaxie, vaccinare, consultanță cu scop curativ și de suport, acordate de medicul de familie și echipa acestuia, precum și consilierea privind contracepția și oferirea contraceptivelor, îngrijirea antenatală și postnatală a mamei și a nou-născutului, prestarea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor, examinarea ginecologică profilactică, inclusiv prelevarea testului citologic etc.

- **asistență medicală spitalicească** – se acordă în cazul urgențelor medico-chirurgicale, inclusiv ginecologice și obstetricale (hemoragii, maladii inflamatorii ale organelor genitale, situații de urgență în sarcină, în timpul nașterii și post-partum etc.).

- **asistență medicală stomatologică de urgență**
- **servicii medicale oncologice, inclusiv servicii de diagnostic și tratament**
- **servicii de dializă în ambulatoriu și staționar**
- **servicii de sănătate mintală și suport psihosocial**
- **examene medicale din motive de sănătate publică** (prevenirea și controlul bolilor transmisibile: infecții cu transmitere sexuală, inclusiv HIV, tuberculoză, COVID-19, hepatită virală B și C).

Accesul la serviciile medicale în Republica Moldova

SERVICII GARANTATE BENEFICIARILOR DE PROTECȚIE TEMPORARĂ LA NIVEL DE ASISTENȚĂ MEDICALĂ SPITALICEASCĂ:

La nivel de asistență medicală spitalicească, beneficiarii de protecție temporară au acces la servicii în cazul urgențelor medico-chirurgicale majore și de gradul II și III, prevăzute în Anexa nr. 1 la Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului 1387/2007.¹

Spitalizarea se realizează în cazurile când sunt excluse toate posibilitățile de acordare a asistenței medicale în condiții de ambulatoriu sau starea sănătății pacientului necesită a fi supravegheată 24/24 ore.

Internarea urgentă se efectuează necondiționat în cazul în care neacordarea la timp a asistenței medicale în condiții de spital pune în pericol viața pacientului și/sau a celor din preajmă, ori poate avea urmări grave pentru starea sănătății pacientului și/sau a sănătății publice. Constatarea urgenței în fiecare caz concret se efectuează de către medicii specialiști, care examinează și apreciază starea pacientului.

Persoana, în caz de urgență, poate fi adusă cu ambulanța sau serviciul AVIASAN, se poate adresa în mod individual în spital sau poate fi redirecționată urmare a unui consult medical efectuat la alt nivel de asistență medicală.

Serviciile sunt acordate beneficiarilor de protecție temporară, în cadrul prestatorilor publici de asistență medicală spitalicească de nivel raional/municipal/republican și în cadrul prestatorilor privați, contractați pentru programul Cardiologie intervențională (gestionarea fluxului de pacienți cu sindrom coronarian acut). **Spitalul este echipat pentru a furniza o gamă largă de servicii de urgență pentru beneficiarii de protecție temporară, care se prezintă**

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93248&lang=ro

cu afecțiuni medicale grave sau leziuni. Aceste servicii de urgență pot varia în funcție de facilitățile și resursele disponibile în fiecare spital, dar în general includ următoarele:

EVALUARE ȘI TRIAJ: La sosirea în spital, la nivel de DMU/UPU/secție de internare, pacienții sunt supuși unei evaluări inițiale și unui triaj pentru a determina gravitatea afecțiunii lor. Aceasta ajută la stabilirea priorității tratamentului în funcție de severitatea problemei medicale.

STABILIZARE: Pentru pacienții cu afecțiuni grave sau leziuni severe, stabilizarea parametrilor de bază este prioritatea principală. Aceasta poate implica administrarea de medicamente sau intervenții pentru a menține funcțiile vitale, cum ar fi respirația și circulația sanguină.

TRATAMENT PENTRU BOLI GRAVE: Spitalele oferă tratament pentru o gamă largă de afecțiuni medicale grave, cum ar fi atacuri de cord, accidente vasculare cerebrale (AVC), insuficiență respiratorie, pneumonie severă, infarct miocardic și altele.

ÎNGRIJIRE CHIRURGICALĂ DE URGENȚĂ: Dacă este necesar, în spitale se pot efectua intervenții chirurgicale de urgență pentru a trata leziuni traumatiche, apendicite, obstrucții intestinale, hemoragii interne și alte afecțiuni care necesită intervenție chirurgicală imediată.

RADIOLOGIE ȘI IMAGISTICĂ MEDICALĂ: Spitalele sunt dotate cu echipamente pentru a efectua investigații imagistice, cum ar fi radiografiile, tomografiile computerizate (CT), imagini cu ultrasunete și imagini cu rezonanță magnetică (RMN) pentru diagnosticarea și monitorizarea afecțiunilor medicale de urgență.

ANALIZE DE LABORATOR: Spitalele pot efectua analize de sânge, analize de urină și alte teste de laborator pentru a ajuta la stabilirea diagnosticului și la monitorizarea evoluției afecțiunilor medicale.

TRATAMENT PENTRU LEZIUNI TRAUMATICE: Pentru pacienții cu leziuni traumatiche, spitalele oferă îngrijire în cazul fracturilor, entorselor, luxațiilor, arsurilor, rănilor deschise și altor leziuni.

ÎNGRIJIRE PENTRU COPII: Spitalele sunt dotate cu secții speciale pentru tratarea copiilor cu afecțiuni de urgență și personal medical specializat în pediatrie.

TRATAMENT PENTRU BOLI INFECȚIOASE: Spitalele oferă îngrijire pentru pacienții cu boli infecțioase severe, cum ar fi meningita sau septicemia.

PSIHIATRIE DE URGENȚĂ: Pentru pacienții cu stări psihotice de urgență, crize psihiatrice sau comportamentale, spitalele pot oferi evaluare și îngrijire psihiatrică de urgență.

MEDICAMENTE ȘI TRATAMENTE: Spitalele pot administra medicamente sau tratamente necesare pentru controlul simptomelor și pentru tratarea afecțiunilor medicale de urgență.

Astfel, cazul tratat de urgență include consultații și investigații pentru stabilirea diagnosticului, tratament medical sau chirurgical, prevăzut în protocoalele clinice naționale și standardele medicale de diagnostic și tratament, îngrijire, medicamente și consumabile, materiale sanitare, cazare și alimentație, acordată în cazurile justificate din punct de vedere medical și epidemiologic.

În cazul spitalizării de urgență a copiilor, mama, tata sau tutorele, alți membri de familie, bunicul sau bunica sunt spitalizați pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 7 ani, iar a copilului grav bolnav care are nevoie de îngrijire suplimentară, conform concluziei medicale, – până la vârsta de 18 ani. Cheltuielile hoteliere și de alimentație în aceste cazuri sunt suportate de prestator din costul cazului tratat.

Persoanele cu dizabilități, beneficiare de protecție temporară, internate de urgență, care au nevoie, conform concluziei medicale, de îngrijire suplimentară, pot fi spitalizate cu asistentul personal.

Serviciile la nivelul unităților de primiri urgențe

Unitățile de primiri urgențe (UPU), care activează 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână, oferă asistență medicală de urgență pentru pacienții beneficiari de protecție temporară cu afecțiuni medicale grave sau leziuni. Constatarea urgenței medico-chirurgicale în fiecare caz concret se efectuează de către medicii specialiști, care examinează pacientul și apreciază starea acestuia.

În cadrul UPU se utilizează sisteme de codificare pentru a tria și a prioritiza pacienții în funcție de gravitatea afecțiunii lor. Această codificare se face folosind un sistem numit triaj. Zona de triaj din cadrul UPU este spațiul aflat la intrare, unde sunt primiți pacienții, evaluați și clasificați în vederea stabilirii priorității, din punct de vedere clinic, repartizați în zone de tratament potrivit stării lor clinice după cum urmează:

- Zona de resuscitare din cadrul UPU (**Cod roșu**) – zona destinată acordării asistenței medicale de urgență/ resuscitare pacienților aflați în stare critică, având nevoie de intervenția imediată a personalului UPU, în colaborare cu specialiști din secțiile de profil respectiv, fiind dotată cu echipamentele, consumabilele și medicamentele necesare acordării asistenței de urgență, indiferent de vârstă și patologia cu care se prezintă.

Exemple de afecțiuni care pot primi cod roșu includ: atac de cord, accident vascular cerebral (AVC) sever, insuficiență respiratorie gravă, arsuri extinse sau leziuni traumatice majore. Serviciile acordate pot include stabilizarea funcțiilor vitale a pacientului, intervenții chirurgicale de urgență, administrarea de medicamente salvatoare de viață și alte tratamente intensive.

- Zona pentru evaluare și tratament imediat (**Cod galben**) – spațiul din cadrul UPU destinat primirii, evaluării, monitorizării și aplicării tratamentului de urgență pacienților care necesită investigații și îngrijiri imediate, având funcțiile vitale stabile la momentul sosirii, dar cu potențial de agravare pe termen scurt.

Acești pacienți sunt tratați în cel mai scurt timp posibil după ce pacienții cu cod roșu au fost îngrijiți.

Exemplele de afecțiuni care pot primi cod galben includ fracturi, entorse grave, astm acut sau reacții alergice severe.

Serviciile acordate pot include investigații suplimentare, tratament pentru controlul simptomelor și intervenții medicale urgente, dar nu atât de imediate ca în cazul Codului roșu.

- Zona pentru evaluare și tratament a urgențelor minore (**Cod verde**) – spațiul din cadrul UPU destinat primirii, evaluării și aplicării tratamentului de urgență pacienților care se prezintă cu probleme acute, dar care nu pun viața în pericol și nu necesită monitorizare și tratament imediat.

Exemplele de afecțiuni care pot primi cod verde includ: răni minore, febră, dureri abdominale moderate sau infecții ale urechii. Timpul de așteptare pentru acești pacienți poate fi mai lung decât pentru cei cu cod roșu sau galben.

Serviciile acordate pot implica investigații pentru stabilirea diagnosticului, tratament pentru afecțiunea respectivă și consultații medicale.

Este important de menționat că UPU sunt destinate pentru situații medicale de urgență și nu pentru îngrijirea medicală de rutină. Dacă aveți o afecțiune medicală non-urgentă sau cronică, este mai potrivit să contactați medicul de familie sau să programați o consultație la un centru medical sau la un specialist.

Servicii de asistență medicală primară

Medicul de familie reprezintă primul contact al pacientului cu sistemul de sănătate. Serviciile de asistență medicală primară se bazează pe relația continuă dintre medic și persoana înscrisă pe lista acestuia. Beneficiarii de protecție temporară care solicită prima dată servicii în instituțiile medicale, au obligația de înregistrare pe lista medicului de familie pentru a beneficia de servicii în cadrul sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Pachetul de bază în asistența medicală primară include:

- servicii medicale curative
- servicii de prevenție și de profilaxie, inclusiv educația pentru sănătate în combaterea factorilor de risc, realizarea screeningurilor organizate în vederea prevenirii bolilor, cum ar fi: screeningul cervical și al glandei mamare, dar și al altor organe
- servicii medicale pentru situații de urgență
- activități de suport precum eliberarea certificatelor de concediu medical, certificate medicale despre starea de sănătate, inclusiv a persoanelor înainte de căsătorie, pentru îngrijirea copilului bolnav, adeverințe medicale, certificate de deces.

Pacienții cu boli cronice

Consultațiile periodice pentru beneficiarii de protecție temporară cu boli cronice se realizează pe bază de programare și se acordă pentru continuarea terapiei, pentru supravegherea evoluției bolii și a complicațiilor acesteia.

Asistență medicală pentru copii refugiați din Ucraina

Copiii refugiați din Ucraina (0-18 ani) au acces la serviciile de asistență medicală prespitalicească, spitalicească de urgență, primară și specializată de ambulatoriu (examen medical din motive de sănătate publică, stomatologică de urgență și servicii de dializă) în instituțiile medico-sanitare publice din Republica Moldova, în cazul în care dețin statutul de protecție temporară sau sunt în proces de obținere a acesteia.

Vaccinarea

Vaccinurile oferă protecție, protejează copiii și pe cei din jur de multe boli infecțioase grave, precum poliomielita, rujeola, difteria și tetanosul. Bolile care sunt prevenite prin vaccinare pot provoca complicații grave și multe pot fi mortale, de aceea vaccinarea este cea mai bună și mai sigură modalitate de protecție a sănătății.

Toate vaccinurile disponibile în Republica Moldova sunt sigure și eficiente, milioane de doze au fost administrate, iar vaccinurile au fost aprobate în baza rezultatelor studiilor clinice, siguranța vaccinurilor fiind în permanență monitorizată.

Este foarte important de vaccinat copiii și adulții cu toate vaccinurile și dozele recomandate și prevăzute în Programul național de imunizare al țării gazdă. Tu și familia ta, copiii, puteți primi vaccinurile de recuperare dacă nu sunteți complet vaccinat sau dacă nu sunteți siguri de statutul de vaccinare și nu aveți fișa de imunizare. Puteți afla mai multe informații de la centrul de sănătate sau medicul de familie.

Este important să nu se amâne vaccinarea nou-născuților.

Persoanele adulte nu trebuie să uite de vaccinul împotriva COVID-19. Dacă nu sunteți vaccinați complet împotriva COVID-19, contactați medicul de familie.

Se pot administra mai multe vaccinuri în aceeași zi. Aceasta este o practică comună la nivel internațional. Utilizarea vaccinurilor multivalente reduce numărul injecțiilor și asigură protecția împotriva mai multor infecții.

Nu sunt necesare analize suplimentare (sânge, urină, imunogramă) înainte de vaccinare. Dacă copilul suferă de o boală cronică (astm, diabet), aceasta nu este o contraindicație la vaccinare. Dimpotrivă, copilul prezintă un risc mai mare de a contacta infecții severe, care pot fi prevenite prin vaccinare.

Calendarul vaccinărilor în Republica Moldova poate fi consultat aici <https://vaccineaza.md>

Consilierea persoanelor care trăiesc cu HIV

Viața și sănătatea persoanelor care trăiesc cu HIV depinde de terapia antiretrovirală, de medicamentele care țin sub control infecția respectivă. În Republica Moldova, refugiații beneficiază de servicii medicale necesare persoanelor care trăiesc cu HIV, fie că au sau nu statutul de beneficiar de protecție temporară.

Dacă refugiatul este o persoană care trăiește cu HIV, e nevoie să fie luat la evidența medicului specialist pentru a putea urma tratamentul antiretroviral la Spitalul de Dermatologie și Maladii Comunicabile din Chișinău. Persoanele vor primi tratamentul antiretroviral pe care l-au luat și în Ucraina. De asemenea, vor putea beneficia de monitorizarea tratamentului prin testele de sânge specifice.

Pentru mai multe detalii, puteți contacta medicul de familie la locul de trai sau medicul infecționist din instituția medico-sanitară publică din apropiere.

Asistență medicală în caz de tuberculoză

Persoanele refugiate din Ucraina beneficiază de tratament antituberculos, fie că au sau nu statut de beneficiar de protecție temporară. Aceste persoane trebuie luate la evidența medicului de familie și a medicului ftiziopneumolog pentru a putea urma tratamentul. Medicul le va prescrie același tratament medicamentos pe care l-au luat și în Ucraina. De asemenea, aceste persoane

beneficiază de monitorizarea tratamentului prin testele specifice.

Pentru mai multe detalii, contactați Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” (022 57 22 00).

Servicii de sănătate mintală și suport psihosocial

Războiul și alte tipuri de conflicte și situații de criză poate genera o tensiune mintală și emoțională care se poate transforma în stres traumatic înregistrat frecvent în rândul persoanelor refugiate și nu numai. În plus, unii refugiați s-ar putea să fi avut probleme de sănătate mintală înainte de a începe războiul și au nevoie de tratament continuu.

În Republica Moldova, serviciile de sănătate mintală se prestează la orice etapă a tulburării mintale, inclusiv în situații de criză acută, recuperare, menținere sau incluziune socială.

Unde primiți asistență de sănătate mintală pe teritoriul Republicii Moldova?

CENTRELE DE SĂNĂTATE

În Republica Moldova, medicii de familie au competențe să stabilească diagnosticul și să prescrie tratament medicamentos pentru depresie și anxietate. Dacă vă confrunțați cu simptome ale acestor probleme de sănătate mintală, adresați-vă după ajutor la cel mai apropiat centru de sănătate/centru al medicilor de familie (policlinică).

CENTRELE COMUNITARE DE SĂNĂTATE MINTALĂ

Centrul comunitar de sănătate mintală este o entitate medico-socială publică care oferă persoanelor cu probleme de sănătate mintală asistență medicală și reabilitare psihosocială, sprijin și mediere în relațiile cu familia și comunitatea. La ora actuală, 40 de centre își desfășoară activitatea în toate raioanele și municipiile din țară.

Cele 40 de centre comunitare de sănătate mintală din Republica Moldova oferă următoarele servicii:

- consultații psihiatrice
- consultații psihologice
- intervenții psihosociale
- tratament farmacologic (medicamente prescrise de medicul psihiatru)
- activități ocupaționale pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală în centrele de zi (ședințe de educație în domeniul sănătății mintale, cercuri de creație artistică, cluburi de lectură și alte activități)
- vizite la domiciliul beneficiarilor de protecție temporară la care participă minim doi specialiști din cadrul centrelor comunitare de sănătate mintală
- grupuri de suport pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală
- referiri la spitalele de psihiatrie

Lista centrelor comunitare de sănătate mintală poate fi consultată aici: www.cumtesimtiazi.md, www.sanatate-mintala.md

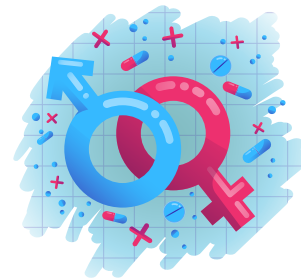
La centrele comunitare de sănătate mintală se pot adresa persoanele de orice vârstă cu simptome de tulburări mintale și de comportament și alte probleme de sănătate mintală.

Pentru ajutor, programați telefonic o consultație la cel mai apropiat centru comunitar de sănătate mintală.

SPITALELE DE PSIHIATRIE

Beneficiarii de protecție temporară au dreptul la tratament în spitalele de psihiatrie din Republica Moldova, în cazul urgențelor psihiatrice, în conformitate cu criteriile de internare, stabilite de actele normative.

Asistență medicală pentru sănătatea sexuală și reproductivă

Femeile și tinerii beneficiari de protecție temporară, dacă se înregistrează la un medic de familie, pot solicita și beneficia în cadrul sistemului de sănătate a Republicii Moldova de următoarele:

- îngrijire antenatală
- îngrijirea postnatală a mamei și a nou-născutului
- examinarea ginecologică profilactică, inclusiv prelevarea testului citologic
- managementul clinic al cazurilor de viol
- consultații în cazurile de urgențe obstetricale (stări de urgență în sarcină, nașterea și complicații la naștere, stări de urgență după naștere) și ginecologice (hemoragii, maladii inflamatorii ale organelor genitale etc.)
- consilierea privind contracepția și oferirea contraceptivelor
- servicii de sănătate prietenoase tinerilor

Materialul informațional a fost realizat cu suportul Grupului tehnic ONU de sănătate și nutriție din Republica Moldova privind gestionarea crizei refugiaților din Ucraina, coordonat de Biroul OMS din Republica Moldova. Informațiile exprimate aparțin în exclusivitate autorilor și nu reflectă în mod obligatoriu părerea și politicile agențiilor și organizațiilor Națiunilor Unite.

